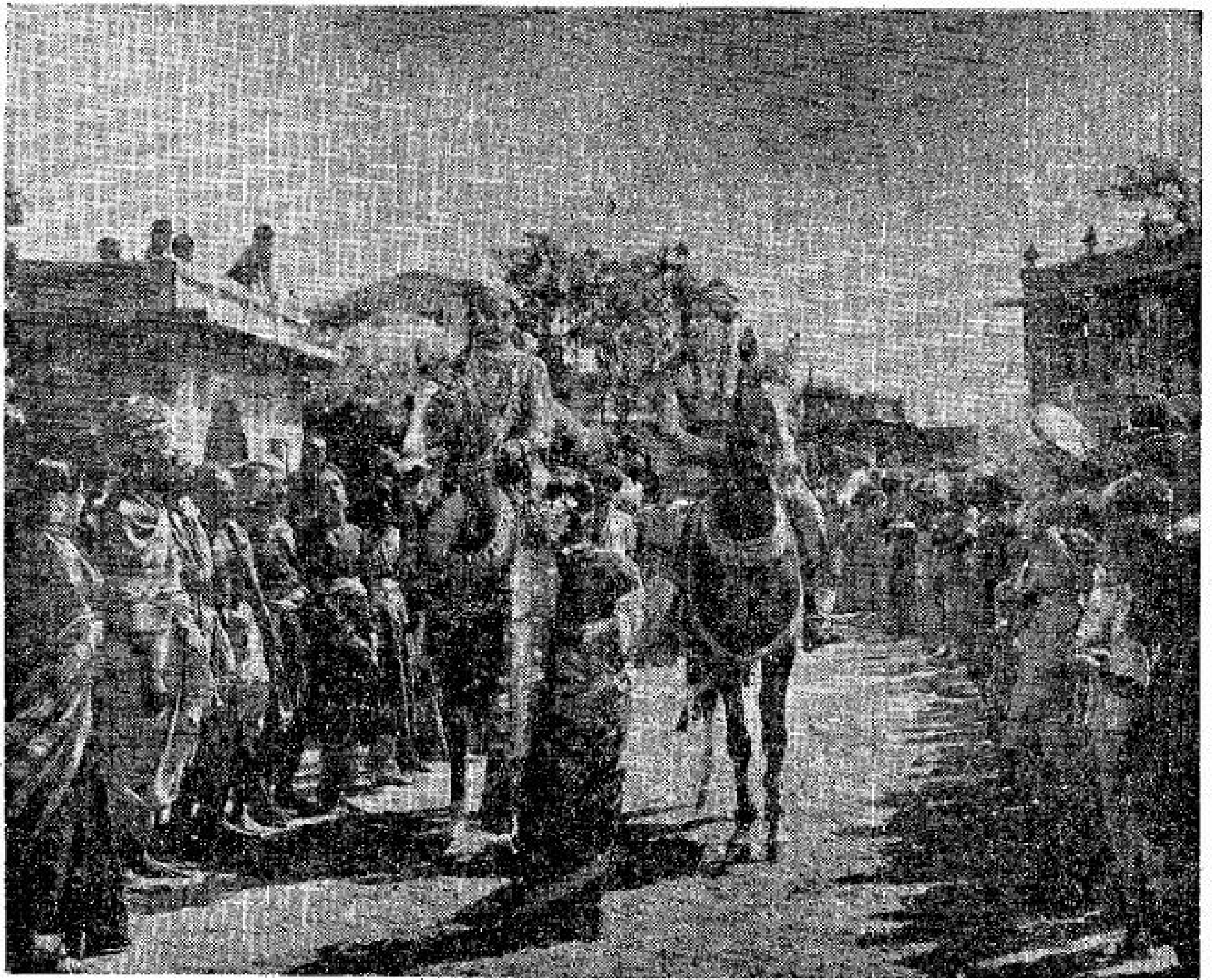

"స్వయంవరం చంపి మెడలో వేయించుకోండి" అంటున్నది చిన్ని
విజయావారి "చంద్రహారం"లో ఎన్. టి. రామారావు, ఎస్. వి. రంగారావు, పుష్పలత.

"చంద్రహారం"

విజయా వారి "చంద్రహారం" 6 వ తేదీన విడుదలవుతున్నది. సుమారు మూడేళ్ళపాటు నిర్మాణంలో వుండి, పాతికలక్షల రూ. ల వ్యయంతో యీ చిత్రం వెలువడింది. చాల రోజులనుంచి ప్రేక్షకులు దీనికోసం ఎదురుచూస్తున్నారనడం అతిశయోక్తి కాదేమో. ప్రేక్షకుల కిది ఆశాభంగం కలిగించదనే మా నమ్మకం. ఈ చిత్రం నిర్మాతలు నాగిరెడ్డి, చక్రపాణి; దర్శకుడు కె. కామేశ్వరరావు; పర్యవేక్షణ ప్రసాద్; కథ, మాటలు, పాటలు పింగళి; సంగీతం ఘంటసాల; కళ గోఖలే, కళాధర్; ఫొటోగ్రఫీ మార్కస్ బార్ట్లే; సౌండు కృష్ణయ్యర్.

చందనరాజ్యానికి చంద్రమాడు అనే రాజు (శ్రీవత్స) ఉన్నాడు. అయనకి లేక లేక చంద్రదేవుని వరప్రసాద ఫలితంగా చందనరాజు పుట్టాడు. చందనరాజు మెడలో చంద్రహారంతో పుట్టాడు. రాజగురువువచ్చి, చందనరాజు ప్రాణం చంద్రహారంలో వున్నదనీ, ఆ చంద్రహారం పోతే అతని ప్రాణం పోయినట్లేననీ, కాని మానవులెవ్వరూ హారం తాకలేరనీ చెబుతాడు. యౌవనంలో అతని కొక గండం వుందనీ, వివాహంచేస్తే సతీమాంగల్య ప్రభావంవల్ల ఆ గండం తొలగుతుందనీ కూడా చెబుతాడు. రాజుగారికి పుత్రసంతతి లేనందువల్ల తనకే రాజ్యం సంక్రమిస్తుందని ఆశపడిన రాజజామాత ధూమకేతువు (రేలంగి)కు చందనరాజు జననం కంటక ప్రాయమవుతుంది. చందనరాజు మాలి (రంగారావు) అనే ఆయన శిక్షణలో విద్యాబుద్ధులు నేరుస్తూ పెరిగి పెద్దవాడవుతాడు. పెద్దవాడయిన చందనరాజు (రామారావు) ఊహాసుందరి నొకామెను చిత్రించుకొని, అటువంటి కన్యను తప్ప మరెవరినీ వరించనని భీష్మించుకుంటాడు. అతనికి వివాహం కాయితేగాని ప్రాణగండం తొలగదని తెలిసిన రాజుగారు 'సరే, నీ యిష్టంవచ్చిన పిల్లనే చేసుకో. పోయి దేశాలన్నీ చూసి ఆ పిల్లను అన్వేషించు,' అని మాలిని తోడిచ్చి కుమారుణ్ణి దేశాటనానికి పంపిస్తాడు.

ధూమకేతువు ఎలాగైనా చందనరాజును అంతంచేసి తన మార్గం నిష్కంటకం చేసుకోవాలనే ఆలోచనలో వున్నాడు. అతనికి సలహాదారుగా 'ఎక్కడినుంచి వచ్చాడో, ఎక్కడికి పోతున్నాడో' తెలియని నిక్షేపరాయుడు ([illegible]గారావు) కుదురుకుంటాడు.

ఇతగాడు ధూమకేతువుకు భరోసా యిస్తాడు: 'నేను చందనరాజుకు ఆడదంటే మొహం మొత్తేట్టు చేస్తా'నంటాడు. దేశాటనం బయలుదేరిన చందనరాజుకు తెలియకుండా నిక్షేపరాయుడుకూడా వెనక వెడతాడు.

చందనరాజు ఊహాపథంలో దర్శించిన సుందరి నిజంగా ఒక ఊళ్లో వున్నది. ఆమె పేరు గౌరి (శ్రీరంజని). గౌరికి సవతితల్లి (పుష్పేంద్రమణి) పెద్ద శత్రువు. నిక్షేపరాయుడు గౌరి సవతి తల్లిని బుట్టలో వేసుకుని ఆమె స్వంతకూతురును చందనరాజు తప్పక వరిస్తాడని చెబుతాడు. కన్యాన్వేషణ యాత్రలో ఆ వూరువచ్చిన చందనరాజు తన్ను వరించమంటూ యెదురువచ్చిన గౌరిసవతిచెల్లెలును చూసి ఏవగించుకుంటాడు. తన ఊహాసుందరి గౌరి ఆ వూళ్లోనే వుందని తెలియక దేశాటనం మానుకుని యింటికి తిరిగిపోతాడు.

చందనమహల్లో ఒంటరిగా ప్రేమగీతం పాడుతున్న చందనరాజును చంచల (సావిత్రి) చూస్తుంది. అతని దీక్షవిషయం, ప్రాణగండం విషయం ఆమె తన అక్క ద్వారా తెలుసుకుంటుంది. చందనరాజు దీక్షను భగ్నం చేస్తాననీ, అతను తన్ను వలచేట్టు చేస్తాననీ శపథం పలికి చంచల భూమికి దిగుతుంది. కాని చందనరాజు చంచలను తిరస్కరిస్తాడు. ఆమె కుపితయై, చంద్రహారం సంగ్రహించి దేవలోకానికి వెళ్ళిపోతుంది. చందనరాజు చావూ బ్రతుకూ కాని స్థితిలో పడిపోతాడు. అతను చనిపోయాడని అంతా దుఃఖిస్తారు. రాజుగారుమాత్రం 'చంద్రహారం ఎలా పోయిందో అలాగే వస్తుం'దనే నమ్మకంతో చందన రాజు శవాన్ని జాగ్రత్తగా కాపాడమని మాలిని నియోగిస్తారు.

అక్కడ గౌరి సవతితల్లి పన్నిన వల నుండి తప్పించుకోవడానికని యిల్లు విడిచి అరణ్యమార్గం పట్టుతుంది. మార్గాయాసఖిన్నయై మూర్ఛిల్లుతుంది. ఆమె అవస్థ చూసి చంచల అక్క ఆమెను చందనమహల్ కు చేరుస్తుంది. చందన మహల్లో మేలుకున్న గౌరి తనక్కడికెలా వచ్చిందీ తెలియక కంగారుపడి, మంచం మీద పడివున్న చందనరాజును చూస్తుంది. చందరాజుకు ప్రతిరాత్రీ రెండు గడియల సేపు ప్రాణం తిరిగి వస్తుందని చంచల యిచ్చిన మాటప్రకారం, అతడారాత్రి లేస్తాడు. గౌరిని చూసి తన ఊహా సుందరి ప్రత్యక్షమైనందుకు సంతోషిస్తాడు. ఆ రాత్రే మాలి గౌరీ చందనరాజులకు వివాహం చేస్తాడు. వీరిద్దరి సుఖం చూసి సహించలేక చంచల చందనరాజును మహల్ దాటి ఇవతలకువస్తే శాశ్వతంగా చనిపోతావని శపిస్తుంది.

అక్కడ ధూమకేతువు తన కెన్నాళ్ళకూ పట్టాభిషేకం జరిగే యోగం పట్టకపోవడం చూసి, అంతరంగికమంత్రి నిక్షేపరాయుడు మీద విరుచుకుపడతాడు. నిక్షేపరాయుడు ఒక ఎత్తు చెబుతాడు: 'సన్యాసం పుచ్చుకుంటా' నని రాజుగారి వద్ద బెదిరించ' మని. ధూమకేతువు అలాగే చేస్తాడు. రాజుగారు 'నా ఒక్క కొడుకూ మృతుడైనాడు. అల్లుడివి నీవైనా నా దగ్గిరలేకపోతే ఎలా'గంటాడు. నిక్షేపరాయుడు 'ధూమకేతువుకు పట్టాభిషేకం చేస్తే ఇక్కడే వుండిపోతా' డని సలహా యిస్తాడు. రాజుగారు సరేనంటాడు. ధూమకేతువు చందనరాజు కళేబరాన్ని కూడా తన మార్గంనుంచి తొలగించుకోవాలని భావిస్తాడు. మాలి అడ్డంరాకుండా అతన్ని సేవకులచేత కొట్టిపడవేయిస్తాడు. ఆ రాత్రి ధూమకేతువు, నిక్షేపరాయుడు చూస్తూండగానే చందనరాజు సజీవుడై లేచి మాలిని, గౌరిని వెదుక్కుంటూ చందనమహల్ దాటి వెడతాడు. వెంటనే చంచల అతని ప్రాణం అపహరించి వెళ్ళిపోతుంది. గౌరి చందనరాజు శవంపై పడి ఏడుస్తూంటుంది. చందనరాజును అనుసరించి వచ్చిన ధూమకేతువు వగైరాలు వీరిద్దరినీ చూసి, యిద్దరినీ హతమార్చాలనుకుంటారు. గౌరిని రాక్షసి అని ధూమకేతువు ఆరోపించి 'నిన్నూ, నీవల్ల ప్రాణం కోల్పోయిన చందనరాజునూ ఒకే సారి తగలబెడతా'నని చెబుతాడు. 'నేను రాక్షసిని కాను, చందనరాజు భార్యను' అని ఆమె చెబుతుంది. 'అయితే మరీ మంచిది' అని ధూమకేతువు అనుకుంటాడు. చితి పేర్చడానికి కట్టెలకోసం పంపబడిన నెత్రిబోతుల సేవకులిద్దరు కోయగూడెం ప్రజలందరినీ అక్కడికి తీసుకువస్తారు. వారినిచూసి నిక్షేపరాయుడు తమ కుట్ర భంగం కాకుండా, ప్రజలతో చెబుతాడు: గౌరి రాక్షసి అనీ, చందనరాజును ఆమెయే చంపి పీక్కుతినాలని చూస్తోందనీ, కనుక వారిద్దరినీ తగలబెట్టడమే మంచిదనీ. దీనికి ప్రజలు ఒప్పుకుంటారు. చితి పేర్చబడుతుంది. మృతుడైవున్న చందనరాజును, గౌరిని చితి ఎక్కిస్తారు.

గౌరి దేవతలను ప్రార్థిస్తుంది తనకు పతిభిక్ష పెట్టమని. ఆ సమయాన యీ అనర్థాలన్నిటికీ కారణభూతురాలైన చంచల ఇంద్రసభలో నాట్యం చేస్తూ వుంటుంది. గౌరి ప్రార్థన దేవతలకు వినిపిస్తుంది. ఇంద్రుడు చంచల చేసిన నేరం గ్రహిస్తాడు. 'మానవులకు సహాయం చేయవలసిందిపోయి అపకారం చేస్తున్నావా?' అని దూషించి ఆమె దేవత్వాన్ని ఉపసంహరిస్తాడు. వెంటనే చంద్రహారం చందనరాజు మెడలోకి వచ్చేస్తుంది. అతడు లేచి కూర్చుంటాడు. ఈలోగా స్మృతి తప్పి పడిపోయిన మాలి స్మృతి తెలిసి లేచి, రాజుగార్ని సపరివారంగా వెంటబెట్టుకుని చితిస్థలానికి వస్తాడు. ధూమకేతువు దుండగం బయటపడుతుంది. 'ఇంకెప్పుడూ యిట్టి పని చెయ్యను'నని లెంపలు వేసుకున్న మీదట అతన్ని అంతా క్షమించి వదిలిపెడతారు. గౌరి చందనరాజు సుఖంగా వుంటారు.

ఈ కథను చిత్రించడంలో విజయా వారు ప్రత్యేకమైన నైపుణ్యం చూపించారు. ప్రతి టెక్నికల్ శాఖలోను నిర్దుష్టతకోసం వారు పడిన శ్రమ, తీసుకున్న శ్రద్ధ ప్రతి అంగుళం మేరా ప్రతిఫలిస్తూ, యీ చిత్రాన్ని ఇటీవల భారతదేశంలో వచ్చిన చిత్రాలలో సాటిలేనిదిగా చేస్తున్నాయి. ఈవిధంగా బహు ముఖ్యమైన నిర్మాణ కౌశలం, దక్షత చూపించే చిత్రం కనీసం దక్షిణ భారతంలో లేదనడం అతిశయోక్తి కాదు.

ముఖ్యంగా "చంద్రహారం" లో కొట్టవచ్చినట్లు కానవచ్చేది ఫొటోగ్రఫీ పనివాడితనం. దేవతలకు మనుష్యులకు సంబంధించిన యీ యితివృత్తానికి ఫొటోగ్రఫీ ద్వారా స్వాప్నికమైన వాతావరణం ఏర్పడింది. సన్నివేశానికి, పాత్రల స్వభావానికి అనువుగా లైటింగ్, ఆంగిల్స్ అమర్చుకుంటూ, ఒక్కొక్క చోట సంభాషణలుకూడా తీసుకురాలేని పుష్టి తీసుకువస్తూ ఫొటోగ్రఫీ నిర్వహించబడింది. పగటి వెలుతురు పగటి వెలుతురుగానూ, చంద్రకాంతి చంద్రకాంతిగానూ కనిపించడం ఎన్నదగిన విశిష్టత. రెండు నృత్య సన్నివేశాలున్నాయి. "చంద్రుడు - కలువలు" నృత్యం ఒకటి; ఇంద్రసభలో దేవకన్యల నృత్యం ఒకటి. ఈరెండూ ఆశ్చర్యకరంగా ఫొటో తీయబడ్డాయి. ఫ్రేములో సగం భాగం స్పష్టంగా, సగంభాగం అస్పష్టంగా కనిపించడానికిగాను గాజు ముక్కపై 'గ్రీజ్' పూసి లెన్సుకు అడ్డంగా వుంచి షాట్లే యీ దృశ్యాలు ఫొటో తీశారట. ఇటువంటివే మరికొన్ని ట్రిక్కులు యీయన ఉపయోగించారు. చాలచోట్ల 'మాట్ షాట్లు' తీశారు. సెట్టు పూర్తిగా నిర్మించకుండానే పూర్తిగా నిర్మించబడిన భ్రాంతి

"చంద్రహారం"

కళానైపుణ్యం యీ పాటల్లోని సౌకర్యం. దీనికి కళాదర్శకుడు గోఖలేగారి బాధ్యత ఎంతో కొంత వున్నది. అరవాత ఇంద్రసభ చూపించడంలోయే ముందుగావును, సన్నివేశ ఉచితమైన అంతరిక్ష దృశ్యపు ముందుభాగంలో ఒక తోక చుక్క యిటునుంచి అటు క్షణంలో ప్రయాణం చేసిపోతుంది. కేవలం వాతావరణ చిత్రణ తప్ప మరేమీ ప్రయోజనం లేని యీ పాట కోసం శ్రద్ధ చాలా తీసుకున్నారట. కవికి అందమైన పదసంధానం వల్ల కలిగే ఆనందించవలసినదే, షెల్లీకల్ 'ఎవరో చేసినా' వల్ల షెక్స్పియర్‌కి కలిగే ఆనందం.

ఘంటసాల సంగీత ప్రతిభ నేపథ్య వాద్యగానం కూర్పడంలోను, మూడు నాలుగు పాటల్లోను బాగా కనిపించింది. "ఇది నా చెలి, ఇది నా సఖి" అనేపాట, "ఏకట నుంటేనో సఖీ" అనే వొక పాటా ప్రేక్షకులను అలరించగల పాటలు. ... పాడిన పాటలు కూడా కర్ణరసాయనంగా వున్నాయి.

పింగళి నాగేంద్రరావుగారు సమయోచితమైన శైలిలో, ప్రేక్షకులను రంజింపజేసే హాస్యంతో సంభాషణలు వ్రాశారు. పాటల సాహిత్యం కూడా వారి పూర్వ ఘనతను తీసిపోని విధంగా వున్నాయి.

గోఖలే, కళాధర్ ల కళాదర్శకత్వం ప్రశంసనీయంగా వున్నది. కృష్ణయ్యర్ గారి సౌండు రికార్డింగు నిర్దుష్టంగా వున్నది.

విజయా వారి ప్రతి చిత్రంలోనూ ప్రత్యేకంగా పేర్కొనదగిన అంశం పాత్రసృష్టి. చిత్రవిజయానికి పాత్రలు ఎంత ప్రధానావశ్యకమో వారికి బాగా తెలుసు. 'షావుకారు' లో చాకలి, 'పాతాళభైరవి' లో మాంత్రికుడు, 'పెళ్ళిచేసిచూడు' లో మయ్యన్న మరపురాని పాత్రలు. అలానే "చంద్రహారం"లో నిక్షేపరాయుడు పాత్ర ఒక నూతన సృష్టి. నిక్షేపరాయుడు ఆవు లిస్తే పేడలు లెక్కపెట్టే తెలివిగలవాడు. "మనమేం చేసినా అది ఘనకార్యం" అని గర్వపడే రకం. ఎంత విషమపరిస్థితి ఎదురైనా, సమయస్ఫూర్తితో ప్రవర్తించగలవాడు. రంగంమీదికి ప్రవేశిస్తూనే ధూమకేతువును బుట్టలో వేసుకుంటాడు. "ముందు రమ్మనీ, వెనువెంటనే పొమ్మని! ఆహా ఏమి రాజనీతి" అంటాడు. ఇకనేం, పట్టాభిషేకం తప్పిపోయి రాజయోగం లేదేమోనని విచారిస్తున్న ధూమకేతువు వెంటనే బుట్టలో పడతాడు. ఇక అతరవాత నిక్షేపరాయుడు అనుకున్న ప్రతిపనీ సాధిస్తూ పోతాడు. ఆఖరున క్లైమాక్సులో మరీ ఘోరమైన దురంతం తలపెట్టేసరికి మాత్రం దేవతలు కలగజేసుకుని అతని పథకం తలక్రిందులు చేస్తారు. ధూమకేతువుకు అంతరంగిక మంత్రిగా ఉండి బహిరంగమంత్రి కావాలంటే ధూమకేతువు రాజవడం అవసరమని తలచి యితడు వేసే పన్నాగాలు యిప్పటి రాజకీయ నాయకులను జ్ఞాపకం చేస్తాయి.

నిక్షేపరాయుడు, ధూమకేతువు తప్పిస్తే మిగతా పాత్రల్లో నైజత్వం, మానవప్రయత్నం కొంత తక్కువ. 'పాతాళభైరవి'లో వలె కథానాయకుడు స్వయంగా సాహసాలు చేసి అనుకున్నదాన్ని సాధించడు. చందన రాజు పుట్టడమే చంద్రహారంతో పుట్టడం, గౌరికీ అతనికీ వివాహం జరగడం, చివరికి చితినుండి రక్షించబడడం యివన్నీ మానవాతీత శక్తుల ప్రభావంవల్ల జరిగినవే. అందుచేత చందనరాజు పాత్ర 'పాతాళభైరవి'లో తోటరామునంత చైతన్యవంతమైనది కాదు. కాని ఇది మానవులకూ, దేవతలకూ సంబంధించిన కథ అని మొదటనే స్థాపించడం వల్ల కథ కొసదాకా మానవ, దేవతా సమ్మిళితమైనదిగానే జరిగిపోతుంది.

నటీనటులు తమతమ పాత్రలను సమర్థతతో నిర్వహించారు. ముఖ్యంగా శ్రీరంజని గౌరి పాత్రను ప్రశంసనీయంగా నటించింది. నిక్షేపరాయుడుగా జోగారావు నటించడంతో ఆ పాత్ర సాధారణమైన విలన్‌పాత్రగా తయారుకాకుండా, 'విలనీ'ని మెత్తబరిచే వినోదాత్మకత్వం కూడా చేకూరింది. ఎన్. టి. రామారావు, సావిత్రి, రేలంగి తమ పాత్రల్లో బాగా రాణించారు. శ్రీవత్స, ఋష్యేంద్రమణి, బాలకృష్ణ మొదలైనవారు సంతృప్తికరమైన నటన చూపారు. ఎస్. వి. రంగారావు అన్ని విజయా చిత్రాల్లోవలెనే యీ చిత్రంలో కూడా ప్రత్యేకతగల పాత్రనుధరించి ప్రేక్షకుల మెప్పు పొందగల విధంగా నటించారు.

ఈ చిత్రం విజయవంతమై, ఇంకా మంచి చిత్రాల నిర్మాణానికి విజయా వారిని ప్రోత్సహించగలదని ఆశిస్తున్నాము. ★

1953 చిత్రాలు

జనవరి

నా యిల్లు—అవరిండియా
పరదేశి—అంజలీ
జగన్మోహిని—మహాత్మా
నా చెల్లెలు—అశోకా

ఫిబ్రవరి

బ్రతుకు తెరువు—భాస్కర్
లోకరికం—గజాననా
పుట్టిల్లు—రాజా

మార్చి

అమ్మలక్కలు—కృష్ణా
గుమాస్తా—అరుణా

ఏప్రిల్

కన్నతల్లి—ప్రకాశ్
అమరకవి—నాగూర్ పిస్
తండ్రి—ఎక్సెల్

మే

ఇన్‌స్పెక్టరు—జూపిటర్

జూన్

వయ్యారిభామ—అజంతా
పరోపకారం—శోభా
దేవదాసు—వినోదా

జులై

ఒక తల్లిపిల్లలు—పక్షిరాజా
ప్రపంచం—సొసైటీ
పిచ్చిపుల్లయ్య—పీపుల్స్ ఆర్ట్
మంజరి—అరుణా ఎండ్ మహాత్మా

ఆగస్టు

చండీరాణి—భరణీ

నవంబరు

లక్ష్మి—రాజరాజేశ్వరీ
పెంపుడుకొడుకు—ప్రసాద్ ఆర్ట్
ప్రతిజ్ఞ—రోహిణీ

డిసెంబరు

రోహిణి—మద్రాసు ఆర్ట్
పక్కయింటి అమ్మాయి—ఈస్టిండియా
ప్రేమలేఖలు—ఆర్. కె.

సెప్టెంబరు, అక్టోబరు నెలల్లో చిత్రాలు విడుదల కాలేదు. సెప్టెంబరులో జెమిని వారి "అవ్వయ్యార్", డిసెంబరులో "అపేక్ష" తమిళ చిత్రాలు తెలుగు కామెంటరీతో విడుదలయినవి. ★